

คุณสมบัติส่วนบุคคล อิทธิพลทางสังคม และความซื่อสัตย์ ที่มีผลต่อภาวะผู้นำที่แท้จริงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในเครือเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร

PERSONAL CHARACTERISTIC, SOCIAL INFLUENCE AND HONESTY AFFECTING LOWER
SECONDARY STUDENTS' AUTHENTIC LEADERSHIP IN SAINT PAUL OF CHARTRES
AFFILIATED SCHOOLS

กาญจนา สุตประเสริฐ¹
Kanchana Sudprasert¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) คุณสมบัติส่วนบุคคล อิทธิพลทางสังคม และความซื่อสัตย์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น 2) ภาวะผู้นำที่แท้จริงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น และ 3) ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของคุณสมบัติส่วนบุคคล อิทธิพลทางสังคม ความซื่อสัตย์ ส่งผลต่อภาวะผู้นำที่แท้จริงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการวิจัยผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยเชิงปริมาณกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 364 คน จาก 10 โรงเรียน สุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน ส่วนเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการ 3 คน ผู้ปกครอง 3 คน ครู 3 คน และเพื่อนนักเรียน 3 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ชนิดเจาะลึก และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิควิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิเคราะห์พบว่า นักเรียน กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มากที่สุด ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนหญิง มีอายุเฉลี่ย 13 ปี ผู้ปกครองมีรายได้โดยเฉลี่ยเดือนละ 27,128 บาท การดำเนินชีวิตสภาวะผู้นำที่แท้จริงของนักเรียน ได้รับอิทธิพลจากผู้ปกครอง ครู เพื่อนนักเรียนและความซื่อสัตย์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก จากการศึกษาในเชิงคุณภาพ พบว่า อิทธิพลทางสังคมและความซื่อสัตย์ส่งผลต่อภาวะผู้นำที่แท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณ ที่พบว่า อิทธิพลทางสังคม ความซื่อสัตย์ เพศ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับภาวะผู้นำที่แท้จริง ส่วนอายุมีความสัมพันธ์ทางลบกับภาวะผู้นำที่แท้จริง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ ($R^2 = .352$)

คำสำคัญ: อิทธิพลทางสังคม ความซื่อสัตย์ ภาวะผู้นำที่แท้จริง

Abstract

The research aimed 1) to study personal characteristic, social influence, and honesty of lower secondary students, 2) to investigate the level of lower secondary students' authentic leadership and 3) to examine the relationship between personal characteristic, social influence and

¹ ผู้อำนวยการ/ผู้จัดการโรงเรียนภัทรวิทยา, Directress/Principal at Pataravitaya School, E-mail: sr.karnjana@hotmail.com

honesty affecting to authentic leadership of lower secondary students. The qualitative and quantitative approaches were administered in the research. The study covered 10 schools and consisted of 364 participants. Data were collected by survey questionnaire completed by random sampling. The qualitative approach based on in-depth interviews with the purposive group of 3 directors, 3 parents, 3 teachers and 3 peers. The demographic of the participants were employed as average, standard deviation, Stepwise Multiple Regressions Analysis (SRA) and content analysis. The results of this study revealed that the students, who were studying in Matayomsuksa one was the highest, female was the highest, the average of age was 13 years, the average of parents' salary was 27,128 baht. The holistic of authentic leadership of the students, parents, teachers, peers' influences and honesty were at high level. A qualitative, authentic leadership was affected by social influence and honesty which associated results from the quantitative approach which showed social influence, honesty and sex had a positive relationship with authentic leadership, but age had a negative relationship with authentic leadership with a statically significant at the 0.01 and low level ($R^2 = 35.2$)

Keywords: social influence, honesty, authentic leadership

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาวะผู้นำ หมายถึงการใช้อิทธิพลของบุคคล หรือของตำแหน่ง โดยการจูงใจให้บุคคลหรือกลุ่มปฏิบัติตามความคิดเห็น ความต้องการของตนด้วยความเต็มใจ ยินดีที่จะให้ความร่วมมือเพื่อจะนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่มตามที่กำหนดไว้ (สัมมา รณินัย, 2553) แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำในช่วง ค.ศ. 1930-1940 ได้แนวคิดจากทฤษฎีมหาบุรุษ (Great man Theory of Leadership) ของกรีกและโรมัน ที่เชื่อว่า ภาวะผู้นำเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือโดยกำเนิด (Born leader) ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ แต่สามารถพัฒนาขึ้นได้ ลักษณะผู้นำที่ดีและมีประสิทธิภาพสูงจะประกอบด้วย ความเฉลียวฉลาด มีบุคลิกภาพที่แสดงออกถึงความเป็นผู้นำ และต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2554) มีทฤษฎีภาวะผู้นำบางทฤษฎีให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต บางทฤษฎีมุ่งเน้นการรักษาสถานภาพเดิมเป็นหลัก แต่จากสภาพแวดล้อมทางสังคมในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ผู้นำที่แท้จริงเท่านั้นที่จะรับกับสภาพความเปลี่ยนแปลงของยุคนี้ได้ ผู้นำที่แท้จริงจะต้องมีความโปร่งใส เปิดเผย ไว้วางใจได้ มีความซื่อสัตย์ ทั้งต่อตนเอง และผู้อื่น มีความสามารถ

พัฒนาจิตใจ และพฤติกรรมในเชิงบวก ซึ่งส่งผลให้รู้จักตัวเองและตนเองได้ดีขึ้น ไม่ใช้บทบาทหรืออำนาจในการแสวงหาผลประโยชน์ซื้อเสียงเกียรติยศให้กับตนเอง (Sharmir & Eilam, 2005)

ผู้นำหลายคนขาดภาวะผู้นำที่แท้จริงจึงไม่สามารถนำพาองค์กรให้ประสบความสำเร็จได้ ลูทธานส์และอโวลีโอ (Luthans & Avolio, 2003) กล่าวว่า ทฤษฎีภาวะผู้นำที่แท้จริงเป็นทฤษฎีที่สร้างขึ้นจากพฤติกรรมเชิงองค์การด้านบวก เป็นทฤษฎีภาวะผู้นำที่เปลี่ยนแปลงได้ และยึดหลักศีลธรรมจรรยา เชื่อว่าภาวะผู้นำมิได้เกิดขึ้นเฉพาะกับบุคคลใดบุคคลหนึ่ง แต่แพร่กระจายออกไปทั่วทั้งองค์กร ทุกคนในองค์กรสามารถรับรู้ได้ถึงภาวะผู้นำที่แท้จริงของตนเอง วีทลีย์ (Wheatley, 1999) ให้ความสำคัญกับภาวะผู้นำที่แท้จริงว่าเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำที่แท้จริง ต้องเป็นคนเปิดเผย รู้จักตนเอง รู้จุดแข็งจุดอ่อนของตน เข้าใจอารมณ์ และรู้ว่าตนเองมีบุคลิกภาพแบบใดสามารถทำให้ผู้พบเห็นตระหนักได้ถึงความสามารถ ความแข็งแกร่งความมุ่งมั่น ความรู้ ความสามารถ ประสิทธิภาพ ค่านิยม ความเชื่อ ความปรารถนา นอกเหนือจากองค์ประกอบดังกล่าวคุณธรรมสำคัญที่สุดของภาวะผู้นำที่แท้จริง (Ilies, Morgeson & Nahrgang, 2005)

เยาวชนไทยส่วนใหญ่ ไม่กล้าแสดงออกถึงความเป็นผู้นำ ไม่มีภาวะความเป็นผู้นำ ทั้งนี้สาเหตุมาจากสภาพแวดล้อมทางสังคม ทำให้เยาวชนเคยชินกับการเป็นผู้ตามมากกว่าการเป็นผู้ดำเนินการกำหนดให้เยาวชนต้องคิดในกรอบที่กำหนด และระบบการศึกษาที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนให้มีภาวะผู้นำเท่าที่ควร (นกุลว่องจิตติวงศ์, 2550) โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ควรจะได้รับการส่งเสริมให้มีภาวะผู้นำตั้งแต่ยังอยู่ในวัยเด็ก เนื่องจากเยาวชนเหล่านี้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต ทุกวันนี้เยาวชนยังมีปัญหาเรื่องไม่สามารถแสดงความเป็นผู้นำเพราะมีความรู้ในเรื่องกระบวนการของภาวะผู้นำไม่เพียงพอ กระบวนการของภาวะผู้นำนั้น บิลล์ จอร์จ (อ้างอิงใน Skjei, Mecaleb & Wilding, 2006) อดีตซีอีโอของเม็คโทรนิคส์ และมหาวิทยาลัยเนโรปา (Neropa University) ได้พยายามศึกษาเรื่องภาวะผู้นำที่แท้จริง และได้พัฒนาโปรแกรมภาวะผู้นำที่แท้จริง (Authentic Leadership) โดยมุ่งประเด็นไปที่การพัฒนาจากภายในของตัวผู้นำโดยตรง มีการพัฒนาโปรแกรมต้นแบบของภาวะผู้นำที่แท้จริง ด้วยการประชุมประสานการฝึกอบรมทักษะภาวะผู้นำทางธุรกิจแบบดั้งเดิม ที่เน้นการปลูกฝังภาวะผู้นำจากมิติภายในของผู้นำ ซึ่งให้ความสำคัญกับความสามารถสามอย่าง ได้แก่ การเป็นตัวของตัวเอง (การเป็นตัวตนที่แท้จริง)/ การรู้จักตนเอง มนุษย์สัมพันธ์ความสัมพันธ์/ทักษะการสื่อสาร การทำงานที่มีประสิทธิภาพ/การเปลี่ยนการนำ

บุคคลที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลในการหล่อหลอมและพัฒนาเด็กหรือเยาวชน ให้มีความรู้ ทักษะ ทศนคติ บุคลิกภาพ ความเป็นผู้นำ หรือมีภาวะผู้นำ ได้แก่ พ่อแม่ (parents) ครู (teachers) และเพื่อนนักเรียน (peers) การกระทำ การแสดงพฤติกรรมต่างๆ คำสั่งสอนของผู้ปกครองและครู และโรงเรียน (Lauglo & Oia, 2008) รวมทั้งเพื่อนๆ นั้น ล้วนมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทศนคติ การเรียนรู้ ความคิดเห็น ค่านิยม ความเชื่อ หรือความรู้สึกรักของนักเรียน ดังนั้นสถาบันการศึกษาสามารถฝึกอบรมนักเรียนให้มีภาวะผู้นำได้โดยผ่านกระบวนการเรียนการสอน สถาบันครอบครัว

ก็มีส่วนในการอบรมเช่นกัน สำหรับกลุ่มเพื่อน เพื่อนที่มีความคิดเห็นเบี่ยงเบน จะมีอิทธิพลในด้านที่ก่อให้เกิดความรุนแรงแตกแยกในโรงเรียน (Shar, 2009)

ในสภาพการปัจจุบัน การแสดงความเป็นผู้นำยังเป็นปัญหา เพราะคนยังขาดความรู้ในเรื่องกระบวนการของความเป็นผู้นำ โดยเฉพาะการเป็นผู้นำที่แท้จริงหรือมีภาวะผู้นำที่แท้จริง คุณสมบัติของผู้นำในยุคนี้มีไม่ความเก่งเพียงอย่างเดียว แต่ต้องมีความน่าเชื่อถือ เป็นที่ไว้วางใจของผู้ร่วมงานและสังคมรอบข้าง อวลิโอและการ์ดเนอร์ (Avolio & Gardner, 2005) กล่าวว่าองค์ประกอบที่สำคัญของผู้มีภาวะผู้นำที่แท้จริง คือ การเป็นผู้มีคุณธรรม สำหรับลูธานส์และอวลิโอ (Luthans & Avolio, 2003) กล่าวว่าผู้นำที่แท้จริงต้องซื่อสัตย์ทั้งต่อตนเอง และต่อผู้อื่น ซื่อสัตย์ต่อผู้ร่วมงาน และต่อสังคม (ประเทศชาติ) ไม่แสวงหาผลประโยชน์ใส่ตน มีความสามารถเปลี่ยนหรือพัฒนาผู้ช่วยให้กลายเป็นผู้นำได้ (จิตติวงศ์ ณ ป้อมเพชร, 2551) ผู้นำระดับประเทศหรือผู้นำองค์กรต่างๆ ที่เป็นผู้บริหารระดับสูง อาจจะไม่ได้ได้รับความไว้วางใจ ไม่เป็นที่น่าเชื่อถือของบุคคลที่เกี่ยวข้อง หรือจากผู้ใต้บังคับบัญชาหรือประชาชนทั่วไป เนื่องจากการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวโดยไม่คำนึงถึงศีลธรรม และภาระหน้าที่รับผิดชอบ ทำให้กลายเป็นความโลภที่เป็นอันตรายใหญ่หลวง (Fry & Whittington, 2005) ความโลภจะล่อลวงให้ผู้นำก่อการทุจริต ประพฤติมิชอบ จนไม่น่าเชื่อถือ ไม่ได้รับความไว้วางใจ และเป็นอุปสรรคสำคัญที่ขัดขวางการเป็นผู้นำที่แท้จริง จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ล้วนแล้วแต่เกิดจากการที่ผู้นำมีปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และทัศนคติที่แตกต่างกัน (ปานเทพ กล้านรงค์ธัญญา, 2553) ในขณะที่สังคมต้องการผู้นำที่มีคุณลักษณะทั้งเก่งและน่าเชื่อถือ เป็นผู้นำด้วยหัวใจและสมอง ทำตามที่ดีคิดและพูด คำพูดสอดคล้องกับสิ่งที่พวกเขาเชื่อ และการกระทำสอดคล้องกับสิ่งที่พวกเขาพูด และพวกเขาเชื่อ (พสุ เดชะรินทร์, 2551) แต่เด็กและเยาวชนในปัจจุบันอยู่ในสังคมที่ศีลธรรมเสื่อมถอย การให้คุณค่ากับศีลธรรมลดลง เป็นเหตุให้โครงสร้างทางสังคมอ่อนแอ ความไม่โปร่งใส ความไม่ซื่อสัตย์จะนำไปสู่การขาดประสิทธิภาพ ไม่เห็นคุณค่าของศีลธรรมและ

คุณค่าของมนุษย์ (Moreillon, 2001) เด็กและเยาวชนต้องซื่อสัตย์สุจริตทั้งในความคิด และการกระทำ ไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น ไม่มั่งก่าย หยาบคาย ซื่อตรงต่อหน้าที่การงาน ต่อตนเองและต่อผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง มีเจตนาบริสุทธิ์ ไม่เอารัดเอาเปรียบ โดยเฉพาะผู้นำนั้น คุณสมบัติที่สำคัญจึงเป็นเรื่องของความยุติธรรมและความซื่อสัตย์สุจริตทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ปฏิบัติงานด้วยจิตที่ปราศจากอคติ ปราศจากความลำเอียง ไม่เล่นพวก ไม่หลอกลวง ไม่พูดเหลวไหล ไม่ปิดบังในสิ่งที่รู้ หลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่ยุติธรรม ไม่คดโกงทั้งกายวาจาใจ ไม่ใช่เล่นกลโกงทั้งทางตรงและทางอ้อม ประพฤติตรงและจริงใจ ไม่เอารัดเอาเปรียบทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ไม่โกหกหมายความว่าบอกความจริง หรือพูดความจริง จริงก็ว่าจริง ไม่จริงก็ว่าไม่จริง ไม่พูดโกหกต่อกัน ไม่เป็นพยานเท็จ ไม่มีเล่ห์เหลี่ยม มีความยุติธรรม เคารพสิทธิของผู้อื่น และความเสมอภาค (equal) ให้คำแนะนำในสิ่งที่ถูกต้องแก่ผู้ถามหรือผู้ต้องการคำแนะนำ พูดความจริงในสิ่งที่รู้ ไม่ปิดบัง ไม่มีอคติ ไม่ลำเอียง (Leviticus, 2006 และ Colossians, 2009)

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนในเครือเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร ซึ่งได้รับการอบรมเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในเรื่องความซื่อสัตย์ แต่ในปัจจุบันทัศนคติเรื่องความซื่อสัตย์ของนักเรียนมีแนวโน้มที่จะเป็นอันตรายกับสังคมในอนาคต นักเรียนยอมรับว่าการโกหกบ้างเพื่อความอยู่รอดไม่ใช่สิ่งเสียหาย หรือยอมรับการทุจริต คอร์รัปชันได้ถ้าตนเองได้รับประโยชน์ด้วย ซึ่งทัศนคตินี้ลักษณะนี้ นับว่ากำลังจะเป็นวิกฤติของชาติในอนาคต จะเห็นได้จากนักเรียนบางคนลอกข้อสอบ แอบดูคำตอบ ถ้ามคำตอบจากเพื่อนๆ ในห้องสอบ การลอกการบ้านหรือลอกรายงานของเพื่อน แอบนำเนื้อหาหรือคำตอบเข้าห้องสอบ แซงคิวเวลาซื้อของ โกหกผู้ปกครอง ครู และเพื่อน เอาเปรียบเพื่อนและผู้อื่น นำผลงานของคนอื่นมาเป็นผลงานของตน (นภดลกรรณิกา, 2556) ทำให้เกิดความหวาดระแวงไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน จนก่อให้เกิดปัญหาอื่นๆ ตามมาอีกมากมาย การขาดความซื่อสัตย์ในระดับบุคคล ทำให้เป็นคนไม่น่าเชื่อถือ และมีปัญหาอยู่ตลอดเวลา ส่วนในระดับประเทศ

จะเสื่อมเสียเกียรติภูมิ เป็นที่ดูถูกของชาติอื่น ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นพื้นฐานของความดีทุกอย่าง เป็นความสำคัญและจำเป็นที่จะต้องส่งเสริมและปลูกฝังให้กับทุกๆ คน ตั้งแต่ในวัยเด็ก เด็กๆ จึงต้องฝึกฝนอบรมให้เกิดในตนเอง เพื่อจักเติบโตขึ้นเป็นคนดีมีประโยชน์ และมีชีวิตที่สะอาด ที่เจริญมั่นคง

จากมูลเหตุและข้อสนับสนุนดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความเชื่อว่า การสร้างภาวะผู้นำที่แท้จริง ที่มีความซื่อสัตย์ให้เกิดขึ้นกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีปัจจัยที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง คือ ผู้ปกครอง ครู เพื่อน และความซื่อสัตย์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณสมบัติส่วนบุคคลอิทธิพลทางสังคม และความซื่อสัตย์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในเครือเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร
2. เพื่อศึกษา ภาวะผู้นำที่แท้จริง ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในเครือเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร
3. เพื่อศึกษาคุณสมบัติส่วนบุคคลอิทธิพลทางสังคมและความซื่อสัตย์ ที่มีผลต่อภาวะผู้นำที่แท้จริงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในเครือเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้บริหารของโรงเรียน ผู้อำนวยการ สามารถใช้ข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยนี้ไปพัฒนาหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นกิจกรรมร่วมกันในโรงเรียนให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มร่วมกัน เพื่อจะได้ฝึกให้นักเรียนที่จะร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันวางแผน ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และเปิดโอกาสให้นักเรียนผลัดกันเป็นผู้นำ จะได้พัฒนาให้นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นมีภาวะผู้นำที่แท้จริง
2. ฝ่ายบริหารของโรงเรียนนำข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ไปกำหนดทิศทาง และนโยบายในการพัฒนาศักยภาพ โดยการจัดกิจกรรมและอบรมครูให้เป็นต้นแบบหรือแบบอย่างทางด้านความประพฤติ ให้มี

คุณธรรมจริยธรรมความซื่อสัตย์และภาวะผู้นำให้แก่ นักเรียน

3. ครูได้นำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดทิศทางการออกแบบการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม ที่เน้นย้ำและเสริมสร้างภาวะผู้นำที่แท้จริง และความซื่อสัตย์ให้นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น และครูควรมีพฤติกรรมที่เป็นตัวอย่างที่ดีกับนักเรียน

4. ผู้ปกครองตระหนักถึงความสำคัญของการแสดงออกทางด้านทัศนคติ และพฤติกรรมของตนจะส่งผลให้ลูกหลานเลียนแบบ อันจะนำไปสู่การอบรม สั่งสอน และปลูกฝังบุตรหลานให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทัศนคติ รวมถึงการแสดงออกที่พึงประสงค์ในด้านภาวะผู้นำที่แท้จริงและมีความซื่อสัตย์

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. แนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Approach)

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน 3 คน ผู้ปกครอง 3 คน ครู 3 คน และนักเรียน 3 คน ที่ให้ข้อมูล

2. แนวทางการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Approach)

ประชากร ประชากรเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนในเครือเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร ประเทศไทย (2553) เฉพาะโรงเรียนที่มีชายหญิง 10 แห่ง จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 3,960 คน ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน ซึ่งคำนวณด้วยสูตรของทาโรยามาเน (Yamane, 1973) โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95% มีความคลาดเคลื่อนของการสุ่มกลุ่มตัวอย่างไม่เกิน 5% ได้กลุ่มตัวอย่าง 364 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ลักษณะของเครื่องมือการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาจากหลักการและแนวคิด ที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมที่เป็นผลงานนักวิชาการทั้งใน

ประเทศและต่างประเทศ โดยผู้วิจัยนำมาประยุกต์ให้เข้ากับบริบทของโรงเรียนในเครือคอนแวนต์และวิถีชีวิตของสังคมไทย เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 คุณสมบัติส่วนบุคคลของนักเรียน มีลักษณะตรวจสอบรายการ จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 การปฏิบัติเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำที่แท้จริง อิทธิพลทางสังคม ความซื่อสัตย์ จำนวน 50 ข้อ โดยให้ผู้ตอบให้คะแนนแต่ละระดับ โดยกำหนดพิสัยการวัดของคะแนนระหว่าง 0 - 4 โดยใช้เกณฑ์ในการแปลผลที่ประยุกต์จากเกณฑ์ของ Renis Likert ดังนี้

คะแนน 0 หมายถึง ปฏิบัติได้น้อยมาก

คะแนน 1 หมายถึง ปฏิบัติได้น้อย

คะแนน 2 หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง

คะแนน 3 หมายถึง ปฏิบัติมาก

คะแนน 4 หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

สำหรับเกณฑ์ในการแปลผลจากค่าเฉลี่ยของตัวแปรต่างๆ มีดังต่อไปนี้

0.00 - 0.80 หมายถึง ปฏิบัติได้น้อยมาก

0.81 - 1.60 หมายถึง ปฏิบัติได้น้อย

1.61 - 2.40 หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง

2.41 - 3.20 หมายถึง ปฏิบัติมาก

3.21 - 4.00 หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

2. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

เครื่องมือการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากหลักการและแนวคิด ที่ได้จาก

2.1 การทบทวนวรรณกรรมที่เป็นผลงานนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยผู้วิจัยนำมาประยุกต์ให้เข้ากับบริบทของโรงเรียนในเครือคอนแวนต์และวิถีชีวิตของสังคมไทย โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2.2 ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามกรอบความคิดที่กำหนดไว้

2.3 นำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปปฏิบัติโดยใช้คำถามปลายปิดสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นการวิเคราะห์ทางสถิติ (Curry & Kadasah,

2002) โดยให้เป็นคำถาม ที่มีความเป็นปรนัย เข้าใจง่าย และมีความเป็นไปได้ (Babbie, 2001) และตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ในแบบสอบถามของข้อคำถาม โดยขอคำแนะนำข้อคำถาม จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวนทั้งหมด 3 ท่าน คือ ดร.วินัย ชุ่มชื่น รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านจอมบึง จังหวัดราชบุรี ดร.เกศินี โสขมา ผู้อำนวยการ โครงการบัณฑิตศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง จังหวัดราชบุรี และ ดร.ปรเมศ กฤตลักษณ์ แล้วนำผลมาวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ตามเทคนิค IOC (Index of Item-Objective Congruence) โดยมีความหมายของระดับคะแนน ดังนี้

ระดับ +1 หมายความว่า มีความตรงเชิงเนื้อหา

ระดับ 0 หมายความว่า ไม่แน่ใจ

ระดับ -1 หมายความว่า ไม่มีความตรงเชิงเนื้อหา โดยค่า IOC ที่คำนวณได้มีค่าอยู่ระหว่าง .67 ถึง 1.00

2.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทำการทดลองใช้ (try out) สองครั้งกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ที่มีคุณลักษณะ และคุณสมบัติเหมือนกับประชากรที่ใช้ในการวิจัย 2 โรงเรียน โรงเรียนละ 30 ราย รวมทั้งสิ้น 60 ราย ในช่วงต้นเดือนกุมภาพันธ์ 2553

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

เก็บข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถามจากนักเรียน 10 โรงเรียน ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามสัดส่วนจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปในปลายเดือนพฤษภาคม 2553

2. การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

1) การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) กลุ่มเป้าหมายของการเก็บข้อมูล คือ ผู้บริหารโรงเรียนในตำแหน่งผู้อำนวยการ ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน

2) เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้ประเด็นคำถามของตัวแปรหลัก (concept) เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีรายละเอียดเพิ่มเติมนอกเหนือไปจากข้อมูลเชิงปริมาณ

3) ผู้วิจัยสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยแจ้งวัตถุประสงค์ของการเก็บข้อมูลและขออนุญาตในการอัดเสียงของการสนทนาในระหว่างการสัมภาษณ์พร้อมกับจดบันทึกประเด็นสำคัญต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการถามเจาะประเด็นสำคัญอื่นเพิ่มเติม

4) การสัมภาษณ์เจาะลึกข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลเชิงลึกจากกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้อำนวยการโรงเรียน 3 คน ผู้ปกครอง 3 คน ครู 3 คน และนักเรียน 3 คน ที่ให้ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ: ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ทางสถิติเพื่อการวิจัย SPSS for Windows (Statistical Package for the Social Sciences)

1) เบื้องต้นใช้สถิติเชิงพรรณนาด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป หาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับอิทธิพลทางสังคม ความซื่อสัตย์ และภาวะผู้นำที่แท้จริง และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคุณสมบัติส่วนบุคคล อิทธิพลทางสังคม ความซื่อสัตย์ กับตัวแปรภาวะผู้นำที่แท้จริง เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 โดยใช้สถิติ วิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression analysis)

3) ข้อมูลตัวแปรที่มีลักษณะการวัดแบบมาตราส่วนประมาณที่มีพิสัยของการวัดด้วยคะแนน 0-4 มาใช้ในการแปลผล ด้วยค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ: การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เป็นการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ มีการวิเคราะห์โดยการสัมภาษณ์โดยเนื้อหาปฏิบัติดังนี้

1) การลดทอนข้อมูล ผู้วิจัยถอดเทปบันทึกการสัมภาษณ์ เรียบเรียงข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

2) จัดระเบียบข้อมูลโดยการนำข้อมูลที่สกัดแล้ว

มาจัดเป็นหมวดหมู่ โดยจำแนกตามตัวแปรหลักที่เป็นประเด็นในการสัมภาษณ์

3) สรุปผลและตีความ ด้วยการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล พิจารณาความสอดคล้องและความแตกต่างของข้อมูล หาข้อสรุปและตีความในลักษณะการพรรณนาตามแนวคิดของการวิจัย

4) สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยนำข้อสรุปของข้อมูลมาช่วยอธิบายเพื่อเสริมผลการวิจัยเชิงปริมาณให้ชัดเจนมากขึ้น ตลอดจนช่วยในการอภิปรายผล และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์

สรุปผลการวิจัย

1. ผลจากการวิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนา พบว่า คุณสมบัติส่วนบุคคล อิทธิพลทางสังคม และความซื่อสัตย์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในเครือเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นนักเรียนหญิง รองลงมาเป็นนักเรียนชาย กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มากที่สุด รองลงมาได้แก่ มัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีอายุเฉลี่ย 13 ปี สูงสุด 17 ปี ต่ำสุด 12 ปี ผู้ปกครองมีรายได้โดยเฉลี่ยเดือนละ 27,128 บาท สูงสุด 134,000 บาท ต่ำสุด 6,000 บาท

2. นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนในเครือเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร กับการดำเนินชีวิตภาวะผู้นำที่แท้จริง จากการวิจัย พบว่า ได้รับอิทธิพลทางสังคมจากผู้ปกครอง ครู และเพื่อนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า นักเรียนได้รับอิทธิพลจากครูมากที่สุด และการดำเนินชีวิตความซื่อสัตย์ ได้แก่ การไม่โกหก การไม่โกง ความยุติธรรมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า นักเรียนมีความซื่อสัตย์ในด้านความยุติธรรมสูงที่สุด นอกจากนี้ด้านภาวะผู้นำที่แท้จริง จากการวิจัย พบว่า การรู้จักตนเอง ทักษะการสื่อสาร การเปลี่ยนการนำอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า นักเรียนมีภาวะผู้นำที่แท้จริงด้านการเปลี่ยนการนำสูงที่สุด จากการศึกษาในเชิงคุณภาพ พบว่า อิทธิพลทางสังคมและความซื่อสัตย์ส่งผลต่อภาวะผู้นำที่แท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์

เชิงปริมาณ ที่พบว่า อิทธิพลทางสังคม ความซื่อสัตย์ เพศ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับภาวะผู้นำที่แท้จริง ส่วนอายุมีความสัมพันธ์ทางลบกับภาวะผู้นำที่แท้จริง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ ($R^2 = .352$)

การอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาคุณสมบัติส่วนบุคคล อิทธิพลทางสังคม ความซื่อสัตย์ที่มีผลต่อภาวะผู้นำที่แท้จริงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในเครือเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร พบว่า

1. คุณสมบัติส่วนบุคคล เรื่องเพศและอายุ เป็นปัจจัยที่สำคัญในการส่งผลต่อภาวะผู้นำที่แท้จริงของนักเรียน โดยเฉพาะเรื่องเพศ ไม่ว่าเพศชายหรือเพศหญิง สามารถเป็นผู้นำที่มีภาวะผู้นำที่แท้จริงได้ มีความสามารถเท่าเทียมกัน ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ ผู้ปกครองที่พบว่าทั้งเด็กชายและเด็กหญิงต่างก็ต้องการเป็นผู้นำ คือนักเรียนชายต้องการเป็นผู้นำเหมือนพ่อ ส่วนเด็กผู้หญิงก็ต้องการเป็นผู้นำเหมือนแม่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเชินเบอร์ก และคณะ (Schoenberg, Salmond & Fleshman, 2008) ที่ศึกษาเรื่องการเปลี่ยนแปลงของเนตรนารี และพบว่า ลูกเสือและเนตรนารี มีผลต่อภาวะผู้นำของเพื่อนลูกเสือ ร้อยละ 13 และเนตรนารี ร้อยละ 11 และจากการศึกษาของลอยด์ (Lloyd, 2006) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องผลกระทบของตัวแปรต้นที่มีต่อจำนวนตำแหน่งภาวะผู้นำที่นักเรียนได้รับ พบว่าอิทธิพลของเพื่อน อิทธิพลของพฤติกรรมต้นแบบ ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อภาวะผู้นำของนักเรียน และถึงแม้ว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในด้านเพศ แต่ก็พบว่า สิ่งที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำของนักเรียนชาย คือ อิทธิพลของพฤติกรรมต้นแบบ และการใส่ใจผู้อื่น ส่วนของนักเรียนหญิง คือ ความมั่นใจในตนเอง และการใส่ใจผู้อื่น ความสอดคล้องดังกล่าวนี้ อาจจะเป็นเพราะว่าทั้งเพศชายและเพศหญิงต่างก็มีผลต่อภาวะผู้นำที่แท้จริงทั้งสิ้น เพราะปัจจุบันนี้ไม่ว่าชายหรือหญิง สามารถเป็นผู้นำที่มีภาวะผู้นำที่มีความมั่นใจในตนเอง รู้จักตนเองว่าเป็นคนอย่างไร เข้มแข็งหรืออ่อนแอ

มีทักษะการสื่อสารที่จะสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้ รู้จักพูดจาสุภาพกับผู้อื่น เป็นผู้นำที่รู้จักเปิดโอกาสให้ผู้อื่นแสดงความสามารถ แสดงความคิดเห็น ยอมรับปรับเปลี่ยนความคิดของตนเองไปในทางที่ดีขึ้น

อายุ มีผลต่อภาวะผู้นำที่แท้จริงในทางตรงกันข้าม เหตุที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า นักเรียนยังมีอายุน้อย ภาวะผู้นำที่แท้จริงยิ่งน้อยลง โดยเฉพาะในด้านการรู้จักตนเอง ทักษะการสื่อสาร และการเปลี่ยนการนำ และอาจเป็นไปได้ว่า เมื่ออายุน้อย มีตำแหน่งเป็นผู้นำจะตัดสินใจทำอะไร ต้องใช้เวลาศึกษามากกว่าเมื่ออยู่ในช่วงวัยรุ่นต้นๆ หรือ ต้องตอบแทนพระคุณผู้ปกครอง ครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากเพื่อนที่คบกันมานาน ทำให้เกิดความเกรงใจ ทำให้ความมั่นใจในตนเองลดน้อยลง ภาวะผู้นำที่แท้จริงจึงลดน้อยลงด้วย และจากการสัมภาษณ์เพิ่มเติม พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 - 4 จะพูดจะปฏิบัติตามเพื่อน ไม่กล้าแสดงออกในสิ่งตรงข้ามกับเพื่อนในกลุ่ม ด้วยเกรงว่าเพื่อนในกลุ่มจะไม่ยอมรับจะรับอิทธิพลมาจากเพื่อนแล้วเผยแพร่ไปสู่เพื่อนในกลุ่มกรณีดังกล่าวนี้ สามารถอธิบายได้ด้วย ทฤษฎีอิทธิพลทางสังคมที่เกี่ยวกับการขัดเกลาทางสังคม ซึ่งการขัดเกลาทางสังคมเป็นการเรียนรู้ทางตรงหรือทางอ้อมก็ได้ ซึ่งมีด (Mead, 1928) ได้ศึกษาถึงบทบาทของวัฒนธรรมที่มีต่อบุคลิกภาพของวัยรุ่น ภาวะทางสังคม และวัฒนธรรมจะมีส่วนในการกำหนดบุคลิกภาพของวัยรุ่น มีด ระบุให้เห็นบุคลิกภาพของบุคคลขึ้นอยู่กับว่าคนๆ นั้นเกิดและใช้ชีวิตอยู่ในสังคมใด การขัดเกลาทางสังคมเป็นกระบวนการทั้งทางตรงและทางอ้อมของมนุษย์ในสังคมหนึ่งๆ เพื่อที่จะพัฒนาตนเองให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองด้วย จากการที่อายุยิ่งมากขึ้นภาวะผู้นำที่แท้จริงยิ่งน้อยลงนั้น ตรงกันข้ามกับการศึกษาของ ไอบูกุนและแอบ (Ibukun & Abe, 2011) ซึ่งมุ่งตรวจสอบลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคลในรัฐโวกีติประเทศไนจีเรีย พบว่าอายุมีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำของผู้บริหารในทางบวกและตรงกันข้ามกับการวิจัยของภารตี อนันต์นาวี (2547) ที่พบว่านิสิตสตรีระดับปริญญาโทที่มีอายุตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไปมีภาวะผู้นำสูงกว่านิสิตสตรีที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี

ความไม่สอดคล้องดังกล่าวนี้ น่าจะเป็นเพราะ อายุของนักเรียนที่ผู้วิจัยได้ศึกษานั้น อยู่ในวัยรุ่น อายุระหว่าง 12-17 ปี ซึ่งศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และอาจเป็นไปได้ว่า วัยวุฒิ คุณวุฒิ พฤติกรรม ความคิดเห็น ทักษะ ความเชื่อ ของผู้สูงอายุนั้นมากกว่าผู้มีอายุน้อย นอกจากนั้นงานวิจัยของชาวต่างชาติอาจแตกต่างกับของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนในเครือเซนต์ปอล เดอชาร์ตร ประเทศไทย รวมทั้งระยะเวลาที่ศึกษาที่ต่างวาระกัน จึงอาจเป็นสาเหตุทำให้ไม่เป็นไปทางที่เดียวกัน โดยเฉพาะในด้าน การรู้จักตนเอง ทักษะการสื่อสาร และการเปลี่ยนการนำ

2. อิทธิพลทางสังคม พบว่า อิทธิพลของผู้ปกครอง อิทธิพลของครู อิทธิพลของเพื่อนเป็นปัจจัยที่สำคัญในการส่งผลต่อภาวะผู้นำที่แท้จริงของนักเรียน โดยเฉพาะอิทธิพลของครู มีผลต่อภาวะผู้นำที่แท้จริงของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ครู พบว่าพื้นฐานของการอบรมมาจากครอบครัว แต่นักเรียนอยู่กับครูมากกว่าผู้ปกครอง นักเรียนได้รับอิทธิพลจากครูทางพฤติกรรม และทัศนคติ ในขณะที่ครูอบรมสั่งสอนหรือแสดงความคิดเห็น แล้วครูใส่ทัศนคติในทางลบหรือทางบวกของตนลงไป นักเรียนจะซึมซับทีละเล็กละน้อยและปฏิบัติตามแต่ไม่สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการที่ว่า ผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อนักเรียนมากที่สุดตั้งแต่ยังเล็ก เนื่องจากวิถีปฏิบัติ และทัศนคติในชีวิตประจำวันของผู้ปกครองจะถ่ายทอดมายังนักเรียน ผู้ปกครองที่ซื่อสัตย์จะส่งผลให้นักเรียนมีความซื่อสัตย์ต่อตัวเอง และผู้อื่น ไม่กระทำความผิดทั้งต่อหน้าและลับหลัง ส่วนกลุ่มเพื่อนในสถาบันการศึกษาเดียวกัน กลุ่มเพื่อนละแวกบ้าน กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อทัศนคติของวัยรุ่นเป็นอย่างมาก เพราะเด็กวัยนี้มีแนวโน้มต้องการอยู่ร่วมกับเพื่อนที่มีรสนิยมใกล้เคียงกัน ไม่ว่าจะเป็นด้านความคิดการแต่งกายหรือแบบของการแสดงออกเพื่อให้เพื่อนยอมรับตนเป็นสมาชิกในกลุ่ม เพราะฉะนั้นจึงพยายามทำตามเพื่อนที่ซุกซุนและแนะนำ การคบเพื่อนดีจึงมีความหมายต่อวัยรุ่น (ธนภฤติ ดิพลภักดิ์, 2556) ทั้งอิทธิพลของผู้ปกครอง อิทธิพลของครู และอิทธิพลของเพื่อนสอดคล้องกับงานวิจัยของ เซินเบอร์ก และคณะ

ที่ได้ศึกษาเรื่องการเปลี่ยนแปลงของเนตรนารีและพบว่า จุดมุ่งหมาย ทศนคติในชีวิต และภาวะผู้นำของมารดา มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำของบุตร โดยมารดาที่มีอิทธิพลในการมีภาวะผู้นำของบุตรที่เป็นหญิงมากที่สุดกล่าวคือ ร้อยละ 81 บุตรชาย ร้อยละ 75 บิดามีอิทธิพลในการมีภาวะผู้นำของบุตรชาย ร้อยละ 64 บุตรี ร้อยละ 62 ครู มีอิทธิพลในการมีภาวะผู้นำของนักเรียนหญิง ร้อยละ 65 นักเรียนชาย ร้อยละ 56 และเพื่อนมีอิทธิพลในการมีภาวะผู้นำของเพื่อนหญิง ร้อยละ 55 เพื่อนชาย ร้อยละ 47

3. ในเรื่องของความซื่อสัตย์ที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำที่แท้จริง พบว่า ปัจจัยเรื่องการไม่โกหก การไม่โกง ความยุติธรรม เป็นปัจจัยที่สำคัญในการส่งผลต่อภาวะผู้นำที่แท้จริงของนักเรียน โดยเฉพาะความยุติธรรม พบว่านักเรียนมีความยุติธรรมมากที่สุด เหตุที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ในเรื่องความยุติธรรมในประเด็นการไม่เคยปกปิดความผิดของเพื่อนเป็นประเด็นที่นักเรียนมองประเด็นนี้เป็นประเด็นที่สำคัญมากที่สุด อาจเป็นเพราะว่า บางครั้งความผิดของเพื่อนมันกระทบกับผู้อื่นมาก ผิดความยุติธรรมต่อผู้อื่นมากเกินไป เนื่องจากในบางเรื่อง บางครั้งผู้อื่นได้รับความยากลำบากเหนื่อยยากมาก่อนที่จะประสบความสำเร็จ ถ้านักเรียนปกปิดความผิดของเพื่อนต่างๆ ที่รู้ว่าไม่ยุติธรรมต่อผู้อื่นหรือเป็นอันตรายใหญ่หลวงต่อเพื่อนในกลุ่ม หรือแม้แต่ตัวเพื่อนเอง ดังนั้นถ้าเพื่อนทำผิดก็สมควรที่จะต้องยอมรับผิด และยอมรับโทษบ้าง ถ้าเข้าข้างเพื่อนอาจเป็นผลร้ายกับตัวเพื่อนเอง และสังคมส่วนรวม หรือในอนาคตถ้าปล่อยให้เพื่อนทำผิดตั้งแต่อายุน้อย โตขึ้นอาจทำผิดถึงขั้นเกี่ยวกับกฎหมายบ้านเมืองก็เป็นได้ ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์เพื่อนนักเรียน พบว่า เพื่อนในกลุ่มมัธยมศึกษาตอนต้นมีอิทธิพลมากในการที่จะทำให้เพื่อนเป็นคนซื่อสัตย์หรือไม่ซื่อสัตย์ หรือในการสนับสนุนให้เพื่อนเป็นผู้นำที่มีภาวะผู้นำที่แท้จริง วิจัยรุ่น มัธยมศึกษาปีที่ 2-3 จะจับกลุ่ม ส่วนมากจะทำตามเพื่อน จะฟังเพื่อน จะเชื่อเพื่อน ถ้าเพื่อนคิดว่าการโกหก การโกงเป็นเรื่องปกติ ก็จะคิดตามเพื่อน และแสดงออกโดยการโกหกผู้ใหญ่ โกงเพื่อน ซึ่งอธิบายได้ด้วยทฤษฎีของโคลเบอร์ก (Kohlberg's theory, 1964) ที่ระบุว่าพัฒนาการทาง

จริยธรรมเป็นไปตามลำดับขั้นโดยเริ่มจากขั้นที่ต่ำก่อน ต่อมาเมื่อได้รับประสบการณ์ทางสังคมใหม่ๆ เพิ่มขึ้น หรือสามารถเข้าใจความหมายของประสบการณ์เก่าได้ดี จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงความคิดและเหตุผล ทำให้มีการใช้เหตุผลให้สูงขึ้น ส่วนเหตุผลที่ขึ้นต่ำก็จะใช้ให้น้อยลง การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลอาจจะหยุดชะงักอยู่ในขั้นใดขั้นหนึ่งก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถทางสติปัญญาซึ่งเป็นตัวกำหนดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของคนเรา บ่อเกิดของเหตุผลเชิงจริยธรรมนั้น มาจากการพัฒนาทางการเรียนรู้ในขณะที่ยังเด็กได้มีโอกาสติดต่อกับผู้อื่น การได้เข้ากลุ่มทางสังคมประเภทต่างๆ จะช่วยให้ผู้ที่มีความฉลาด ได้เรียนรู้บทบาทของตนเอง และของผู้อื่น อันจะช่วยให้เขาได้พัฒนาทางจริยธรรมในขั้นที่สูงขึ้นไปอย่างรวดเร็ว พัฒนาการจริยธรรมของเด็กจะรับกฎเกณฑ์และข้อกำหนดของพฤติกรรมที่ดีและไม่ดีจากผู้ที่มีอำนาจเหนือตน เช่น บิดามารดา ครู หรือเด็กที่โตกว่า ผู้ทำถือว่าเป็นการประพฤติปฏิบัติตนตามความคาดหวังของผู้ปกครอง บิดามารดา กลุ่มที่ตนเป็นสมาชิกหรือของชาติ เป็นสิ่งที่ควรจะทำ หรือทำความผิด เพราะกลัวว่าตนจะไม่ใช่ที่ยอมรับของผู้อื่น พัฒนาการทางจริยธรรมจะพบในช่วงอายุ 10 - 15 ปี เด็กจะแสดงพฤติกรรมโดยไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นแก่ตนเอง เพราะถือว่าความซื่อสัตย์ ความจงรักภักดีเป็นสิ่งสำคัญ ทุกคนมีหน้าที่ที่จะรักษามาตรฐานทางจริยธรรม ส่วนเด็กที่มีอายุระหว่าง 13 - 15 ปี จะคิดว่าเกณฑ์และข้อบังคับของกลุ่มหรือสังคมมีความสำคัญ จะปฏิบัติตามกฎของส่วนรวมหรือคำถามบรรทัดฐานของสังคม เพราะต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม หรือต้องการให้ผู้อื่นยอมรับว่าตนดี และจะถูกมองว่าเป็นคนดี แต่บางครั้งการพัฒนาจริยธรรมนั้นมิใช่การรับความรู้จากการพร่ำสอนของผู้อื่นโดยตรง แต่เป็นการผสมผสานระหว่างความรู้เกี่ยวกับบทบาทของตนต่อผู้อื่นและบทบาทของผู้อื่นด้วย รวมทั้งข้อเรียกร้องและกฎเกณฑ์ต่างๆ ซึ่งอาจจะขัดแย้งกัน แต่ในขณะเดียวกันก็ผลักดันให้บุคคลพัฒนาไปตามขั้นตอนในทิศทางเดียวกันเสมอ ไม่ว่าบุคคลจะอยู่ในกลุ่มใดหรือสังคมใดก็ตาม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของดันบาร์ (Dunbar, 2004) ที่ได้ศึกษาเรื่อง

โรงเรียนและบริษัทแสดงบทบาทในการสอนคุณธรรม 2 รูปแบบ ของ 2 ธุรกิจคู่ค้า โดยใช้หัวข้อว่า “การประสบความสำเร็จทางธุรกิจโดยใช้คุณธรรมและจริยธรรม” รูปแบบแรก คือความเป็นเลิศโดยใช้คุณธรรม (สำหรับ ผู้ประสบความสำเร็จรุ่นเยาว์ เกรด 4-12) รูปแบบที่สอง คือความเป็นเลิศและยอดเยี่ยม (สำหรับ เกรด 5-9) เพื่อพัฒนาคุณธรรมในนักเรียนและพบว่า ผู้เข้าร่วมกลุ่มที่อยู่ในรุ่นเยาว์ เกรด 4-12 ที่ใช้หัวข้อการประสบความสำเร็จทางธุรกิจเป็นเลิศโดยใช้คุณธรรมจริยธรรม แสดงบทบาทภาวะผู้นำที่ดีกว่านักเรียนเกรด 5-9 นั่นก็คือ การใช้คุณธรรมจริยธรรม มีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำเพราะสามารถแก้ปัญหาความขัดแย้ง ประสบความสำเร็จในหน้าที่ และเป็นมืออาชีพที่ดี ผู้นำที่มีภาวะผู้นำนั้นต้องมีความซื่อสัตย์ (honesty) เช่น ไมโกหก ไมโก่ง มีความยุติธรรม ไว้วางใจได้ มีศีลธรรมจรรยา สอดคล้องกับเมย์และคณะ (May et al., 2003) ที่ว่าการซื่อสัตย์ต่อตนเอง เป็นคุณสมบัติที่สำคัญสู่ภาวะผู้นำที่แท้จริง ความสอดคล้องดังกล่าวนี้ น่าจะเป็นเพราะ ผลของการหล่อหลอมของสภาพสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละสังคม และกลุ่มสังคมที่มีความสำคัญต่อบุคคลในการหล่อหลอม เสริมสร้างบุคลิกภาพของบุคคล ให้สามารถดำเนินชีวิตในสังคมอย่างเหมาะสมและเป็นประโยชน์ กลุ่มจะช่วยอบรมและปลูกฝังค่านิยมบรรทัดฐานที่สำคัญของสังคม เพื่อให้บุคคลเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ค่านิยมที่สำคัญๆ เช่น การเสียสละต่อส่วนรวม ความรับผิดชอบ ต่อสังคม ความซื่อสัตย์ กลุ่มสังคมปลูกฝังแก่สมาชิกของ

กลุ่มตั้งแต่เยาว์วัย ซึ่งตรงกับการสัมภาษณ์นักเรียนในเรื่องความซื่อสัตย์ ที่ว่าปัจจุบันนักเรียนโกงน้อยลง ภาวะผู้นำที่แท้จริงในด้านการรู้จักตนเองทักษะการสื่อสาร การเปลี่ยนการนำ นักเรียนเลือกด้านการเปลี่ยนการนำมากที่สุด โดยเฉพาะในประเด็น การเปิดโอกาสให้เพื่อนตัดสินใจเสนอความคิดเห็น ทั้งนี้เนื่องจากว่านักเรียนอาจมีความตั้งใจที่จะเปิดโอกาสให้เพื่อนมีโอกาสที่จะเป็นผู้นำที่มีความมั่นใจในตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าคิดกล้าตัดสินใจ เป็นตัวของตัวเอง กรณีดังกล่าวนี้สามารถอธิบายได้ ด้วยทฤษฎีของ ลูแทนส์ และอวลีโอ (Luthans & Avolio, 2003) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่สร้างขึ้นจากพฤติกรรมเชิงองค์การต้นแบบและด้านบวกของ ทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (transformational leadership) และทฤษฎีหลักศีลธรรมจรรยา (ethical perspective) ลูแทนส์ และอวลีโอ กล่าวว่า ภาวะผู้นำที่แท้จริงเป็นกระบวนการที่ดึงความสามารถของผู้นำในเชิงบวกและเนื้อหาขององค์การพัฒนาอย่างสูงไว้ด้วยกัน กระบวนการภาวะผู้นำที่แท้จริงมีอิทธิพลต่อการรู้จักตัวเองและพฤติกรรมในเชิงบวกที่ควบคุมตัวเองในส่วนของตัวเองทั้งผู้นำ และกระตุ้นการเติบโตและการพัฒนาตนเองของบุคคลในเชิงบวก ซึ่งลูแทนส์ และอวลีโอ ได้ให้คำนิยามโดยเน้นการมีความเชื่อมั่น มีความหวัง มองโลกในแง่ดี ยึดหยุ่นได้ มีศีลธรรมจรรยา มุ่งอนาคตและให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกกับการพัฒนาผู้ช่วยเพื่อให้เป็นผู้นำที่มีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง (Luthans & Avolio, 2003 อ้างถึงใน Ilies, Morgeson & Nahrgang, 2005)

บรรณานุกรม

- ธนกฤต ดีพลภักดิ์. (2556). การเปิดรับสื่อ พฤติกรรม และผลกระทบจากการเล่นเกมออนไลน์ประเภท MMORPG (Massively Multiplayer Online Role-Playing Game) ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขต กรุงเทพมหานคร. วารสารปัญญาวิวัฒน์, 5 (ฉบับพิเศษ), 69.
- นกุล ว่องจิตติวงศ์. (2550). เด็กในวันนี้คือผู้ใหญ่ในวันหน้า. สืบค้นเมื่อ 31 พฤษภาคม 2550, จาก www.kriengsak.com/node/49
- นภดล กรรณิกา. (2556). แอแบคโพลชี้คนไทยยอมรับมีคอร์รัปชันทุกวงการ. สืบค้นเมื่อ 27 กันยายน 2556, จาก www.dailynews.co.th/politics/191035.-แคช

- ปานเทพ กล้าณรงค์ราญ. (2553). *ชี้ราชการทุจริต 200 เรื่องต่อเดือน เน้นแก้ปัญหาที่จิตใจคน*. สืบค้นเมื่อ 17 กุมภาพันธ์ 2555, จาก <https://www.thairath.co.th/content/pol/137370>
- วิชิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์. (2010). *สิงคโปร์กับไทย: บทความ*. สืบค้นเมื่อ 13 ตุลาคม 2556, จาก www.komchadluek.net/detail/20100607/61928/สิงคโปร์กับไท.html
- พสุ เดชะรินทร์. (2551). *ผู้นำที่ดีต้องเริ่มจากการรู้จักตนเอง*. สืบค้นเมื่อ 9 ธันวาคม 2551, จาก pasu@acc.chula.ac.th
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2547). *การวิเคราะห์ภาวะผู้นำของนิสิตสตรระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*. สืบค้นเมื่อ 19 กุมภาพันธ์ 2555, จาก www.edu.buu.ac.th/journal/.../Link_Journal%20edu17_2_5.pdf
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2554). *ภาวะผู้นำ*. สืบค้นเมื่อ 12 สิงหาคม 2553, from www.novabizz.com/NovaAce/Relationship/ภาวะผู้นำ.htm
- สัมา รณชัย. (2553). *ภาวะผู้นำของผู้บริหาร*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง.
- Avolio, B. J. & Gardner, W. L. (2005). Authentic leadership development: Getting to the root of positive forms of leadership. *The Leadership Quarterly* 16. 315- 338.
- Babbie, E. (2001). *The practice of social research*. Retrieved December 13, 2011, from books.Google.com/books/about/The_Practice_of_Social_Research.htm?id
- Colossians. (2009). *Do not lie to one another*. Retrieved April 1, 2010, from <https://www.biblegateway.com/passage/?...Colossians>
- Curry, A. & Kadasah, N. (2002). Focusing on key elements of TQM-evaluation for sustainability. *The TQM Magazine*. 14(4), 207.
- Dunbar, G. (2004). *Schools, firm play role in teaching ethics*. Retrieved April 8, 2012, from www.org/programs/integrity-works/pdf/ai_abstracts.pdf
- Fry, L. W. (jody) & Whittington J. L. (2005). *In search of authenticity: spiritual leadership theory as a source for future theory, research, and practice on authentic leadership*. Retrieved July 12, 2009, from <http://www.google.co.th/>
- Ibukun, O. & Abe. (2011). *Personality characteristics and principal leadership –Effectiveness in Ekiti State, Nigeria*. Retrieved August 15, 2011, from www.regent.edu/.../5Ibukun Oyewole
- Ilies, R., Morgeson, F. P. & Nahrgang J. D. (2005). Authentic leadership and eudemonic well-being: Understanding leader-follower outcomes. *The leadership Quarterly*. 16, 373-394.
- Kohlberg, L. (1964). *Lawrence Kohlberg's stages of moral development*. Retrieved May 28, 2010, from en.wikipedia.org/.../Lawrence
- Lauglo, J. & Oia, T. (2008). *Policy Futures in Education*. Retrieved March 11, 2009, from www.wwwords.co.uk/pfie/6/issue6_2.asp
- Leviticus. (2006). *You must not deal unjustly in judgment. You must neither show partiality to the poor nor honor the fellow citizen fairly*. Retrieved April 1, 2010, from www.vatican.va
- Lloyd, J. M. (2006). *Predicting leadership: characteristics associated with student leadership*. Retrieved October 30, 2011, from www.polyusf.edu/Documents/.../Lloyd_JanM-200605-phd.pdf

- Luthans, F. & Avolio, B. J. (2003). *Authentic leadership development: Getting to the root of Positive*. Retrieved May 6, 2012, from www.heyleadership.com/.../Authentic%20Leadership%20Developmeent%20
- Mead, M. (1928). *Margaret Mead and the study of socialization*. Retrieved August 12, 2010, from <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1525/eth.1975.3.2.02aooo20/pdf>
- Moreillon, J. (2001). *Address. 20th APR Scout conference report 24 October 2001*. Retrieved January 12, 2008, from www.scoutthailand.org
- Schoenberg, J, Salmond, K. & Fleshman, P. (2008). *Change It up! What Girls say About Rede ining Leadership*. New York: Girl Scouts of the USA.
- Shar, S. (2009). *Impact of teacher's behaviour on the academic achievement of university students*. Retrieved April 4, 2010, from www.ea.sinica.edu.tw/eu_file/127710164514.pdf
- Sharmir, B. & Eilam, G. (2005). What's your story? A life-stories approach to authentic Leadership development. *The leadership Quarterly*. 16, 397.
- Skjei, S., Mccaleb L. C. & Wilding M. (2006). *Authenticity and intergrity what is inside the "blackbox" of leadership*. Retrieved July 2, 2008, from www.naropa.edu/extend/marpa/documents/
- Wheatley, M. (1999). *Leadership a New World View*. Retrieved November 23, 2009, from tbonnington.Tripod.com/quantumgazette12id1.html
- Yamane, T. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. Retrieved August 1, 2010, from library.utee.ac.th/Opac/norm_detail.asp?bib_no=00000000035161

Translated Thai References

- Anannawi, P. (2004). *Analysis of Student Leadership Women's Masters Major*. Field of Education University. Retrieved February 19, 2012, from www.edu.buu.ac.th/journal/.../Link_Jounal%20edu17_2_5.pdf [in Thai]
- Diphonphak, T. (2013). Media Exposure and Behavioral Effects of MMORPG Online Gaming of high School Students in Bangkok Metropolitan. *Panyapiwat Journal*, 5(special Issue), 69. [in Thai]
- Decharin, P. (2019). *How is Authentic Leadership*. Retrieved December 9, 2019, from pasu@acc.chula.ac.th [in Thai]
- Kannika, N. (2013). *Poll indicated that Thailand had accepted all the corruption*. Retrieved September 27, 2014, from www.dailynews.com.th/politics/191035 [in Thai]
- Klanarongran, P. (2011). *Corruption in government, about per month, suggestion Solutions to mind*. Retrieved February 17, 2012, <https://www.thairath.co.th/content/pol/137370> [in Thai]
- Pomphet, N. W. (2010). *Singapor and Thailand*. Article. Retrieved October 13, 2014, from www.komchadluek.net/detail/20100607/61928/สิงคโปร์กับไท.html [in Thai]
- Phonsiwat, S. (2010). *Leadership*. Retrieved August 12, 2010, from www.novabizz.com/NovaAce/Relationship/ภาวะผู้นำ.html [in Thai]

Ratnit, S. (2010). *Leadership Management*. (2nd ed.). Bangkok: Kaophang. [in Thai]

Wongthitiwong, N. (2007, May 27). *Today's children are tomorrow's adults*. Retrieved May 31, 2007, from www.kriengsak.com/node/49 [in Thai]

Kanchana Sudprasert received her M. Ed. (Educational Administration), major in Educational Administration from Srinakharinwirot University in 1996. And received her Ph. D (Doctor of Philosophy Program in Development Administration), major in Education Administration from Suan Sunandha Rajabhat University in 2014. She is currently the principle and directress of Pataravitaya School.